

5. Серьогіна С. Г. Удосконалення місцевого самоврядування в Україні в умовах демократизації та консолідації суспільства // С. Г. Серьогіна // Право України. – 2014. – №4. – С. 107–115.

Воляннюк Артем

студент 5 курсу, юридичного факультету, Чорноморського Національного Університету ім. Петра Могили

ДОТРИМАННЯ НОРМ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ НА ТЕРИТОРІЇ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ

З 2014 року Україна є центром військової та політичної агресії з боку Російської Федерації, протягом останніх 5 років агресор застосовує майже всі відомі та можливі засоби ведення агресивних військово-політичних дій проти нашої держави.

Застосовуються як традиційні (конвенційні) дії, а саме застосування збройних сил, проведення широкомасштабних бойових операцій, і в той же час вдається до не традиційних (гібридних) засобів агресії, до яких можна віднести ведення ворогом пропаганди, як на своїй території, так і на тимчасово окупованій території України, проведення розвідувальних та диверсійних операцій на території України, і саме головне створення та підтримка терористичних угруповань та псевдодержав.

В такий складний час питання щодо забезпечення норм Конституції на території проведення Операції Об'єднаних Сил є вкрай важливим та актуальним.

Актуальність полягає в тому, щоб особи які проживають на підконтрольних Україні територіях Донецької та Луганської областей, особи які є внутрішньо переміщеними особами мали точно такі же права та можливість їх реалізації як і всі інші.

Складність питання полягала в тому, що через особливі військові, та військово-політичні умови життя на цих територіях реалізація норм Конституції без створення нового, дієвого та чіткого механізму була проблематичною.

І тому було прийнято декілька суто профільних законодавчих актів, дія яких була направлена на забезпечення вищезазначеним особам всіх прав та свобод прямо передбачених в Конституції України.

Центральним серед них є Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 06.05.2014 року.

В преамбулі закону зазначається, що головна мета його прийняття це забезпечення можливості реалізації всіх конституційних прав особами які проживають на цих територіях.

Окремі положення закону деталізують та гарантують виборчі права, прямо передбачені Конституції України, але з умовою, що вони будуть реалізовані на підконтрольній Україні території.

Наступним нормативно-правовим актом який покликаний гарантувати виконання норм Конституції є Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» від 18.01.2018 року. Вже у ст.4 зазначається, що головними цілями державної політики із забезпечення державного суверенітету на окупованих територіях є звільнення тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях та відновлення на цих територіях конституційного ладу, а також захист прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

За останніми даними Міністерства Соціальної політики, а саме показниками на 2 січня 2019 року, в Україні нараховується близько 1 млн 512 тис. 435 внутрішньо переміщених осіб (ВПО) з Донбасу та Криму.

Звичайно для регулювання всіх юридичних, політичних, соціальних питань пов'язаних з внутрішньо переміщеними особами, а найголовніше питань пов'язаних з можливістю реалізації ними прав та свобод передбачених в Конституції треба було прийняти профільний законодавчий акт.

В 2015 році був прийнятий Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», в якому закріплений повний перелік всіх конституційних прав та свобод і прописаний механізм їх дотримання та у разі порушення негайного поновлення, в тому числі виборчі права, зайнятість, безпечні умови життя і т.д.

Тобто, можна побачити, що протягом останніх років було прийнято багато профільних законів, призначення та мета прийняття яких заключалася саме в гарантуванні всім особам рівних, чітко зазначених в Конституції України прав та свобод, не дивлячись на якій території вони проживають.

Проведення у Донецькій та Луганській областях антитерористичної операції засвідчило існування проблем, зумовлених нездійсненням органами місцевого самоврядування покладених на них повноважень протягом тривалого часу.

Так як території Донецької та Луганської областей мають особливий статус, викликаний військовими діями, то і орган в компетенцію якого як одне із повноважень входило би завдання щодо забезпечення дотримання конституційних прав та свобод повинен був мати специфічний статус.

Такими органами стали військово-цивільні адміністрації, які були створені після відповідної пропозиції РНБО та підписання Президентом Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» прийнятого Верховною Радою України 3 лютого 2015 року.

Метою військово-цивільних адміністрацій є створення умов для забезпечення життєдіяльності відповідних територіальних громад, вирішення питань місцевого значення шляхом установлення особливого порядку здійснення окремих повноважень органів місцевого самоврядування

В ст.1 Закону України «Про військово- цивільні адміністрації» дається поняття органу та його повноваженням, відповідно до Закону військово-цивільними адміністраціями є тимчасові державні органи у селах, селищах, містах, районах та областях, що діють у складі Антитерористичного центру при

Службі безпеки України (у разі їх утворення для виконання повноважень відповідних органів у районі проведення антитерористичної операції) або у складі Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил України і призначені для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення безпеки і нормалізації життєдіяльності населення.

Повноваження Військово-цивільних адміністрацій досить вагомі та широкі, і в тому числі гарантування безпеки і нормалізації життєдіяльності населення, гарантування забезпечення правопорядку, скасування актів виконавчих органів відповідної ради, які не відповідають Конституції, законам України, іншим актам законодавства і т.д.

У п.1 ч.3 ст.6 зазначається, що одним із безпосередніх повноважень керівника військово-цивільної адміністрації є забезпечення на відповідній території додержання Конституції і законів України, виконання актів Президента України та відповідних органів виконавчої влади.

Тобто, можна сказати, що на даному етапі військово-цивільні адміністрації відіграють дуже вагому ролі у всіх питаннях пов'язаних з забезпеченням дії Конституції України на територіях Донецької та Луганської областей, а також у питаннях гарантування особам можливості реалізації їх конституційних прав та свобод.

Якщо підсумувати все вищезазначене то можна сказати, що за останні роки в Україні було зроблено багато позитивних зрушень щодо забезпечення дотримання норм Конституції на територіях охоплених воєнними діями, а також стосовно внутрішньо переміщених осіб. Були прийняті спеціальні законодавчі акти, були створені нові механізми реалізації громадянами своїх прав, а також створені специфічні органи державної влади які би слідкували за дотриманням конституційних прав та свобод.

Звичайно, ще є багато прогалин та проблемних ситуацій пов'язаних з питаннями забезпечення дії Конституції на вказаних територіях, але позитивна тенденція чітко прослідковується, і вона дає всі передумови вважати, що в майбутньому на всіх територіях України, навіть на тимчасово окупованих діях норм Конституції буде реалізована повністю та без виключень.

Галуша Вікторія,

курсант 1 курсу 101 групи, ННІ №2 НАВС.

Науковий керівник: викладач кафедри конституційного права та прав людини НАВС, кандидат юридичних наук **Сьох Катерина**

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ ТА ПРИПИНЕННЯ СТАТУСУ

На сучасному етапі розвитку суспільства проблема біженців є однією з найбільш актуальних проблем у всьому світі. До регіонів, тісно пов'язаних із міжнародною міграцією, належить передусім Європейський Союз, в якому створені привабливі умови для проживання та розвитку. А також, світові проблеми, такі як політичні, економічні, соціальні та воєнного характеру що